

رویای بیت‌کوین در حال مرگ است چون ما از این رمزارز درست استفاده نمی‌کنیم - دیجیاتو

شایان ضیایی | شنبه، ۲۷ دی ۱۳۹۹

در روز ۲۲ مه سال ۲۰۱۰، یک توسعه‌دهنده به نام «لازلو هانیش» چیزی را خرید که به نظر گران‌قیمت‌ترین غذا در تاریخ بشریت به حساب می‌آید. او به یک نفر ۱۰ هزار بیت کوین داد تا دو بیتزا برای او تحویل گرفته و به دستش برساند. با توجه به اینکه بیت کوین امروز بیش از ۳۰ هزار دلار ارزش دارد، هزینه آن بیتزها معادل ۳۰۰ میلیون دلار بوده است.

البته که این روزها هیچکس برای چیزی بسیار دم دستی مانند بیتزا به فکر بذل و بخشش بیت کوین نمی‌افتد و همه نخست به این فکر می‌کنند که در آینده چه پول کلانی را از دست خواهند داد. در سال‌های بعد از ماجرای بیتزای هانیش، بیت کوین از یک آزمایش جالب در حوزه امور مالی تمرکز زدایی شده، تبدیل به یکی از ارزشمندترین متعلقات جهان شد و رشد ۱۰ میلیون درصدی از سال ۲۰۱۰ و رشد ۲۲۰ درصدی از سال گذشته میلادی تاکنون را تجربه کرده است.

در تمام وبسایت‌های مالی جهان، یک بخش به قیمت بیت کوین اختصاص داده شده است. سرمایه‌گذاران افسانه‌ای مانند پاول تودور-جونز، استتلی دراکنمیلر و بیل میلر در تایید آن لب به سخن گشوه‌اند و شرکت‌هایی مانند Square و MicroStrategy هم بخش زیادی از پول سازمانی خود را صرف سرمایه‌گذاری روی بیت کوین کرده‌اند. علی‌رغم ناپایداری و خطرات فراوانش - همانطور که در کاهش ارزش ۲۵ درصدی طی هفته گذشته شاهد بودیم - بیت کوین به عنوان یک ارز پذیرفته شده و بسیاری آن را حتی رقیبی برای سایر منابع محدود مانند طلا و الماس می‌دانند. اما در این مسیر یک اتفاقی افتاده است: وجود بیت کوین دیگر به همان دلیلی نیست که به خاطرش به وجود آمد.

بیت کوین هیچوقت قرار نبود یک دارایی پرمخاطره باشد

بیت کوین هیچوقت طراحی نشده بود که نوعی دارایی پرمخاطره به حساب آید. بیت کوین قرار بود یک ارز باشد، یک مدیوم جدید برای مبادله‌های مالی که مردم به صورت روزانه برای کسب‌وکارهای خود از آن استفاده می‌کنند. به همین خاطر است که به آن **رمزارز** می‌گوییم. وقتی بیت کوین در سال ۲۰۰۸ به جهان معرفی شد، خالق مرموزش که خود را «ساتوشی ناکاموتو» معرفی کرده توضیح داد که بیت کوین «نسخه‌ای هم‌تا-به-همتا از پول الکترونیکی است که اجازه می‌دهد مبادلات مالی به صورت مستقیم میان دو شخص انجام شوند و نیازی به عبور پول از یک موسسه مالی نباشد.»



وعده بیت کوین این بود که با ارزی جدید مواجه خواهیم شد که پول‌های کاغذی مانند دلار را به چالش می‌کشد

او گفت بیت کوین یک «سیستم پرداخت الکترونیک است که به جای اعتماد، بر اثبات رمزنگارانه اتکا دارد و به دو شخص اجازه می‌دهد که بدون نیاز به یک شخص ثالث مورد اعتماد، با یکدیگر مبادله داشته باشند» و منظور از شخص ثالث، یک بانک یا خدمات‌دهنده کارت‌های اعتباری است. و این دقیقا همان کاری بود که هاینش در آن روز از سال ۲۰۱۰ انجام داد: یک پرداخت الکترونیکی از سمت خودش به سمت شخصی دیگر، بدون اینکه یک شخص ثالث در تمام پروسه دخیل باشد. او شاید به صورت ناخواسته و ندانسته دست به تصمیمی احمقانه زده باشد، اما او داشت از بیت کوین به همان شکلی استفاده می‌کرد که این رمزارز برایش طراحی شده بود.

فراموش کردنش اکنون آسان شده، اما وعده غایی بیت کوین در نخستین روزها این بود که با ارزی جدید مواجه خواهیم شد که پول‌های کاغذی مانند دلار (که توسط دولت‌ها چاپ و توزیع می‌شوند) را به چالش می‌کشد. بیت کوین یک پول غیر قابل ردیابی بود که به مردم اجازه می‌داد به شکلی ارزان و ناشناس، به امور مالی خود رسیدگی کنند. و از آنجایی که بیت کوین به گونه‌ای طراحی شده بود که مقادیر مشخصی از کوین داشته باشد (۲۱ میلیون کوین تا سال ۲۱۴۰ میلادی و نه بیشتر)، مردم می‌توانستند از آن استفاده کنند و نگران تورمی که ارزش‌اش را کاهش می‌دهد نباشند.

جک دورسی: «در نهایت جهان تنها یک ارز خواهد داشت. من شخصا باور دارم که آن ارز، بیت کوین است»

با نوعی فانتزی سایبرپانک مواجه بودیم که بسیاری را مجذوب خود کرده بود. در مدت زمانی

نه‌چندان دور و طی سال ۲۰۱۸، جک دورسی، مدیرعامل توییتر و موسس Square گفت: «در نهایت جهان تنها یک ارز خواهد داشت. من شخصا باور دارم که آن ارز، بیت کوین است». حتی امروز هم افراد زیادی را می‌یابید که بر طبل انقلابی بودن احتمالات بیت کوین می‌کوبند و می‌گویند پشتیبانی امثال پیل از ارزهای دیجیتال، نشان‌دهنده اینست که در آینده نه‌چندان دور شاهد تغییراتی رادیکالی در سیستم‌های مالی جهان خواهیم بود.

تنها ۱.۳ درصد از مبادلات بیت کوین در ازای خرید کالا بوده است اما حقیقت این است که بیت کوین هیچوقت عملکردی مثل یک ارز رایج نداشت. تقریباً از همان ابتدا، درصد بسیار اندکی از مبادلات بیت کوین با هدف پرداخت پول در ازای محصولات و سرویس‌های مختلف صورت گرفته‌اند - و البته که بسیاری از همان مبادلات متعلق به محصولات و سرویس‌های غیر قانونی مانند مواد مخدر و قمار آنلاین بوده‌اند. عمده مبادلاتی که با بیت کوین انجام می‌شود، در اصل معاوضه است: مردم صرفاً بیت کوین را می‌خرند یا آن را می‌فروشند. برای مثال شرکت تحلیلی Chainalysis دریافت که طی چهار ماه نخست ۲۰۱۹، تنها ۱.۳ درصد از مبادلات بیت کوین در ازای خرید کالا صورت گرفته است.



و با بالا رفتن ارزش بیت کوین، این ترند گسترده و گسترده‌تر شده است. علی‌رغم تمام گمانه‌زنی‌های مثبتی که پیرامون بیت کوین به گوش می‌رسد، مجموع مبادلات نیز طی دو سال اخیر رشدی بسیار اندک داشته‌اند. و رقم نهایی آنقدر در قیاس با مبادلات الکترونیکی بانک و مبادلات کارت‌های اعتباری کوچک است که اصلاً ارزش اشاره کردن هم ندارد. اکنون به صورت

میانگین در هر روز - و با در نظر گیری معاوضه‌ها - حدوداً ۳۲۵ هزار مبادله بیت کوین داریم. همین رقم برای مبادلات روزانه با کارتهای اعتباری، به میلیارد می‌رسد.

برخی از دلایل شکست بیت کوین در تحقق وعده‌اش برای تبدیل شدن به یک ارز، به مشکلات عملی کارکرد آن باز می‌گردد و یکی از واضح‌ترین دلایل این حقیقت است که طراحی بیت کوین باعث می‌شود در پردازش مبادلات مالی بسیار کند باشد. برای مثال ویزا در هر ثانیه حدود ۶۰۰۰ هزار تراکنش مالی را پردازش می‌کند و ظرفیت لازم برای چند برابر مبادله بیشتر را نیز دارد. بیت کوین در هر ثانیه قادر به پردازش ۷ تراکنش است. بنابراین تراکنش‌های بیت کوین زمان زیادی می‌برند تا تکمیل شوند و این یعنی اگر از بیت کوین در یک فروشگاه معمولی یا هنگام خرید آنلاین استفاده کنید، با دردسر مواجه خواهید شد.

اگر باور داشته باشید که بیت کوین قرار است حسابی محبوب شود، چرا با آن خرید کنید؟ کارمزد تراکنش‌های بیت کوین هم گاهی به شکلی غافلگیرکننده زیاد بوده است. در جریان آخرین رشد انفجاری بیت کوین طی سال ۲۰۱۷، کارمزدها به رقم حیرت‌انگیز ۵۵ دلار به ازای هر تراکنش رسید و اگرچه سپس شاهد کاهش این رقم بودیم، اما کماکان خرید هر چیزی با بیت کوین، ۶ دلار اضافه روی دست‌تان هزینه می‌گذارد. اگر مشغول سرمایه‌گذاری باشید این مشکل آنقدرها بزرگ نیست، اما همین مسئله به مانعی بزرگ برای خرید پیتزا با بیت کوین تبدیل می‌شود.

مشکل بنیادین‌تر بیت کوین به عنوان یک ارز نیز به همان چیزی مربوط می‌شود که مردم بیشترین تمایل را به صحبت درباره‌اش نشان می‌دهند - اینکه منابع بیت کوین کنترل شده و محدود هستند. به خاطر محدود بودن منابع، وقتی تقاضا برای بیت کوین افزایش می‌یابد (مثلاً بیاید فرض کنیم زمانی که مردم متقاعد شده‌اند با خرید بیت کوین می‌توانند خیلی سریع پولدار شوند)، ارزش آن هم افزایش خواهد یافت. بنابراین اگر باور داشته باشید که بیت کوین‌تان قرار است حسابی محبوب شود، کاری احمقانه خواهد بود که از آن برای خرید پیتزا استفاده کنید.



کار منطقی اینست که کوین‌هایتان را نگه داشته و وقتی قیمت‌ها بالا رفت، آن‌ها را بفروشید. و از آنجایی که زندگی بدون خرج کردن بیت کوین غیر ممکن نیست، هیچ چیز شما را مجبور به دست کشیدن از احتکار بیت کوین‌هایتان نمی‌کند. هرچه مردم بیت کوین‌های بیشتری پیش خود نگه دارند و به آن به چشم یک دارایی پرخطر نگاه کنند، کمتر قادر به استفاده از بیت کوین به عنوان ارز هستیم.

هرچه مردم بیشتر به بیت کوین آن به چشم یک دارایی پرخطر نگاه کنند، کمتر قادر به استفاده از آن به عنوان ارز هستیم

افزون بر این، بی‌ثباتی حیرت‌انگیز قیمت بیت کوین - که همانطور که طی هفته گذشته دیدیم، می‌تواند یک شبه ۱۰ الی ۲۰ درصد کاهش یابد - باعث می‌شود کسب‌وکارها و اشخاص حقیقی حاضر به پذیرش بیت کوین در ازای محصولات و کالاهای واقعی نباشند. هیچکس دلش نمی‌خواهد پولی دریافت کند که تا فردا ۱۰ درصد از ارزش‌اش کم شده است. البته که می‌تواند ۱۰ درصد ارزشمندتر باشد، اما اکثر کسب‌وکارها حاضر به قمار کردن روی چنین چیزی نیستند.

به عبارت دیگر، تغییر ماهیت بیت کوین از یک ارز عمومی به یک دارایی پرخطر از همان ابتدا در سیستم قابل مشاهده بوده است. این مسیری بود که بیت کوین همیشه طی می‌کرد. البته اکنون رمزارزهای دیگری نیز به جز بیت کوین داریم که با طراحی بهتر، عملکردی شبیه‌تر به ارزهای معمولی از خود به نمایش می‌گذارند، اما پارادوکس ماجرا اینست که کمتر از بیت کوین به محبوبیت رسیده‌اند.



اگرچه بیت کوین به عنوان یک سیستم پرداخت و مدیومی برای مبادلات مالی طراحی شده بود، به شکلی اجتناب‌ناپذیر، اصلی‌ترین جاذبه‌اش چیزی بود که اقتصاددانان به آن «ذخیره ارزش» می‌گویند؛ یک‌جور جایگزین دیجیتالی برای طلای آنالوگ. درست مثل طلا، بیت کوین به همان اندازه‌ای ارزشمند است که مردم آن را ارزشمند می‌پندارند. شما آن را می‌خرید چون فکر می‌کنید یک نفر در آینده پول بیشتری برایش خواهد پرداخت. و درست مثل طلا، ارزش آن توسط بانک مرکزی دچار تورم نمی‌شود.

این حقیقت که بیت کوین برخلاف سهام یا اوراق بهادار، ارزش درونی ندارد باعث نمی‌شود که در مسیر بی‌ارزش شدن کامل باشد. موضوع صرفاً از این قرار است که بیت کوین کاملاً از هدف و ماهیت ابتدایی خود دور شده. آنچه قرار بود زندگی مالی و روزمره مردم را دگرگون کند، حالا به راهی سریع برای ثروتمند شدن یا فقیر شدن تبدیل شده. یا در سناریوهای ایده‌آل، مردم از بیت کوین برای محافظت از ثروت خود در برابر تورم استفاده می‌کنند.

بیت کوین راهش را به عنوان یک «رمزارز» شروع کرد و آن را به عنوان یک «رمزدارایی» به پایان رساند.

[دیجیاتو](#)